

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2013/2 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2015/44

Karar Tarihi:1.7.2015

R.G. Tarih-Sayı:12.11.2015-29530

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sosyal Demokrat Parti 2012 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 51. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN ve M. Emin KUZ'un katılımlarıyla 11.2.2014 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasında "*İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesapların, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağı*" öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da "*siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.*" denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği, birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19.2.2013 tarih ve C.02.0.CBS.0.01.02. 04/218 sayılı yazılarına ekli listede Sosyal Demokrat Partinin Genel Merkez dışında 5 il ve bağlı ilçede örgütlendiği belirtilmesine rağmen, parti tarafından genel merkeze ait kesin hesaplar gönderilmiş, fakat il ve bağlı ilçe örgütlerine ilişkin 2012 yılı kesin hesapları gönderilmemiş, Sayıştay Başkanlığı tarafından kesin hesapların tamamlanması için Partiye gönderilen 30.10.2013 gün ve 25. Denetim Grubu/3963/2013-93-52690 sayılı yazıya da cevap verilmemiştir.

4. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

5. Ayrıca, partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

6. 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 75. maddesinde, Anayasa Mahkemesinin kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebileceği ve denetimini evrak üzerinde yapacağı, denetim sonunda da o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar vereceği; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir.

7. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

8. Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğu ve Sayıştay Başkanlığının resmi yazısına cevap verilmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

9. Bu itibarla, Sosyal Demokrat Partinin 2012 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Genel Merkeze ait kesin hesapların sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine;

2- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

10. Sosyal Demokrat Partinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2012 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Sadettin CEYHAN tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

11. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2012 yılı gelirlerinin 75.488,53 TL, yılsonu borçlar toplamının 7.996,97 TL, giderler toplamının 81.135,96 TL, gelecek yıla devreden nakit tutarının 2.349,54 TL olduğu anlaşılmaktadır.

12. Partinin 2012 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu haliyle 2012 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

Genel Merkez Gelirleri

13. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 75.488,53 TL olup, bunun 10.966,00 TL'si aidatlardan, 62.928,75 TL'si bağışlardan, 1.593,78 TL'si geçmiş yıl gelirlerinden oluşmaktadır. Geçen yıldan devreden nakit tutarı 1.593,78 TL, yılsonu borç toplamı ise 7.996,97 TL'dir.

14. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

Genel Merkez Giderleri

15. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 81.135,96 TL olup, bunun 33.043,77 TL'si personel giderlerinden, 7.103,60 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 1.064,48 TL'si kırtasiye ve büro giderlerinden, 3.985,82 TL'si haberleşme giderlerinden, 1.056,20 TL'si taşıma giderlerinden, 21.838,75 TL'si kira giderlerinden, 3.768,68 TL'si bakım, onarım giderlerinden, 1.750,92 TL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderlerinden, 761,21 TL'si vergi, sigorta, noter giderlerinden, 1.261,06 TL'si finansman giderlerinden, 1.233,60 TL'si yiyecek-içecek giderlerinden, 352,87 TL'si su giderlerinden, 3.915,00 TL'si bina aidat giderlerinden oluşmaktadır. Gelecek yıla devreden nakit tutarı ise 2.349,54 TL'dir.

16. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

17. Partinin 2012 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, herhangi bir taşınmaz mal ve değeri 100 TL'yi aşan taşınır mal ve menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Sosyal Demokrat Partinin 2012 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2012 yılı kesin hesabında gösterilen 75.488,53 TL gelir ve 81.135,96 TL giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 1.7.2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye	Üye	Üye

Esas Sayısı:2013/2 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2015/44

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Üye

Üye

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Üye

Üye

Erdal TERCAN

Muammer TOPAL

M. Emin KUZ

Üye

Üye

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN

Kadir ÖZKAYA

Rıdvan GÜLEÇ